

Šúsaku Endó

***HLUBOKÁ
ŘEKA***

VYŠEHRAĐ

Kapitola první

ISOBEHO PŘÍPAD

Jaki-imóóó, jaki-imóóó! Horké pečené batáty!

Pokaždé když si Isobe připomněl okamžik, kdy mu lékař sdělil, že rakovina jeho ženy je již nevyléčitelná, si v duchu vybavil i hlas prodavače pečených batátů, který se k němu tehdy nesl zpoza oken ošetrovny a který mu připadal jako výsměch jeho duševnímu zmatku. Táhlý, lhostejně znějící mužský hlas.

Jaki-imóóó, jaki-imóóó, horké pečené batáty!

„Tady to..., to je rakovina. Rozšířila se už i sem.“

Lékařův prst se pomalu, úplně jakoby do rytmu prodavačova hlasu plazil po rentgenu.

„Soudíme, že operace už by byla obtížná,“ vysvětloval mu bezvýrazným hlasem. „Nasadíme chemoterapii a zkusíme ozařování.“

Isobe se se zatajeným dechem zeptal: „A..., kolik jí ještě zbývá života?“

„Asi tak tři měsíce,“ odvrátil lékař zrak. „V nejlepším případě čtyři.“

„Bude trpět?“

„Fyzickou bolest dokážeme do značné míry tlumit morfinem.“

Na chvíli se oba odmlčeli. Pak se Isobe zeptal:

„Bylo by přípustné použít Marujamovu vakcínu? Anebo třeba i čínská homeopatika?“

„Samozřejmě že ano. Můžete zkusit jakékoli prostředky lidového léčitelství, které budete považovat za vhodné.“

I to, jak lékař ihned ochotně souhlasil, bylo znamením, že nic jiného už opravdu není v jeho silách.

Znovu mezi nimi zavládlo mlčení.

Když to Isobe už déle nemohl vydržet a vstal, lékař se znovu celým tělem obrátil k rentgenu. Nepříjemné zaskřípění jeho otáčecí židle znělo Isobeho uším jako předzvěst manželčiny smrti.

(Určitě se mi to jen zdá...)

Ani po cestě k výtahu se mu stále ještě nevrátil pocit skutečnosti. Něco takového, jako že by jeho žena mohla zemřít, mu vůbec nikdy nepřišlo na mysl. Bylo mu, jako kdyby se uprostřed filmu, na který se dívá, začal zničehonic na plátně promítat nějaký docela jiný kotouč filmového pásu.

Jako ve snách pohlédl vzhůru k zimnímu podvečernímu nebi olovené barvy. Venku se znovu rozléhal hlas prodavače pečených batátů. Horké pečené batáty! Ve svém mozku hledal co nejvhodnější způsob, jak by měl manželce zalhat. Žena zjitřenou senzitivitou nemocného člověka určitě ihned prohlédne, co se v jeho duši děje. Sedl si na židli vedle výtahu. Kolem prošly dvě ošetřovatelky, které si bezstarostně povídaly. Ačkoli pracovaly v nemocnici, doslova překypovaly zdravím a mládím, jež nemá s chorobami a žalem nic společného.

Zhluboka se nadechl a vzal rázně za kliku. Jeho manželka, s rukou položenou na prsou, spala.

Posadil se na jedinou stoličku v pokoji a znovu přemítal o lži, kterou si jeho mozek mezitím zrežíroval. Žena malátně otevřela oči, ale když spatřila manžela, slabě se pousmála.

„Zašel jsi k panu doktorovi?“

„Nu ano, zašel.“

„A co pan doktor..., co ti říkal?“

„Nějaké tři čtyři měsíce musíš zůstat v nemocnici. Ale po čtyřech měsících by se to prý mělo hodně zlepšit. Takže to chce ještě trochu trpělivosti.“

Cítil, jak i jemu samotnému ta lež zní natolik neobratně, že se mu z toho začíná potit čelo.

„Aha...“, upřela žena zrak na jeho vlhké čelo. Pro Isobeho to bylo něco jako varování před zbystřenou intuící nemocného člověka.

„Takže ti budu další čtyři měsíce působit potíže.“

„Nemluv hlouposti. Jaké ty bys mi mohla působit potíže.“

Usmála se, ještě nikdy od svého manžela neslyšela něco tak milého a vlídného. Byl to úsměv, jaký měla jen jeho žena. Hned brzy po svatbě, když se Isobe, celý zmožený složitostí mezilidských vztahů ve firmě, vrátil z práce domů a rozevřel vchodové dveře, ona jej tam vždy vítala s tímto všeobjímajícím úsměvem na tváři.

„Až tě pustí z nemocnice, nejdřív si nějaký čas v klidu odpočineš a potom, až se úplně zotavíš, si vyjedeme do lázní s horkými prameny,“ přidal Isobe ještě jednu lež, aby zapudil výčitky svědomí, že se až dosud ke své ženě choval přezíravě a nerudně.

„To není zapotřebí, utrácet kvůli mně tolik peněz.“

To není zapotřebí... V těch slovech se mísil stejný podivný stesk a osamělost jako v hlase prodavače pečených batátů, který se sem nesl odněkud z dálky zvenčí. Že by se snad žena už všeho dovtípila?

Pojednou Keiko, obrácená k oknu nemocničního pokoje, tiše, jako by v samomluvě pronesla:

„Už nějakou dobu se dívám na tamten strom.“

Její oči, kterými jako by v dálce něco objímala, se upíraly k obrovskému jinanu, košaticímu se doširoka spoustou větví.

„Jak dlouho už asi ten strom žije?“

„To bude tak dvě stě let, ne? Ve zdejších okolí je to určitě vůbec nejstarší strom.“

„Ten strom mi to řekl. Že život nikdy nekončí.“

Už v době, kdy byla manželka ještě zdravá a den co den zalévala květiny na verandě, měla ve zvyku si jako malá holčička povídat s každým jednotlivým květináčem. „Potěš mě krásnými kvítky.“